

Päähaku, kulttuurien tutkimuksen kandiohjelma

Valintakoe 17.5.2018 klo 15.00–19.00

Kirjoita henkilö- ja yhteystietosi tekstaamalla.

Kirjoita nimesi latinalaisilla kirjaimilla (abcd...), älä esimerkiksi kyrillisillä kirjaimilla (абгд...).

Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjoita sen asemesta syntymäaikasi.

Kirjoita henkilötietosi kaikille sivuille.

Sukunimi	
Kaikki etunimet	
Henkilötunnus	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

Tarkista sivunumeroiden avulla, että olet saanut kaikki sivut.

Kirjoita alla olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkinä siitä, että olet tarkistanut edellä mainitut asiat.

Nimikirjoitus	
---------------	--

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamasi vastaukset arvostellaan, jätä alla oleva laatikko tyhjäksi.

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamiasi vastauksia ei arvostella, kirjoita alla olevaan laatikkoon teksti "*Haluan, että vastauksiani ei arvostella*". Tässä tapauksessa saat vastauksistasi nolla pistettä.

Arvostelusta luopuminen	
-------------------------	--

KULTU

Sivu: 2 (9)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

wvc

Lue huolellisesti kaikki ohjeet läpi

- Tarkista, että saamassasi koenipussa on kansilehden ja ohjesivujen (sivut 1–4) lisäksi:
 - aineisto-osio (erilliset niput)
 - kysymys- ja vastausosio (sivut 5–9)
 - yksi ruutupaperiarkki omia muistiinpanoja varten (konseptipaperi)
- Arvioinnissa kiinnitetään huomiota asiakokonaisuuksien hahmottamiseen, käsitteelliseen täsmällisyyteen sekä kielellisen ilmaisun selkeyteen. Osassa 2 arvioidaan lisäksi kykyäsi soveltaa tietämystäsi alan keskeisistä kysymyksistä annettuun aineistoon.
- Kirjoita vastauksesi suomeksi tai ruotsiksi. Muilla kielillä kirjoitettuja vastauksia ei huomioida arvostelussa.
- Kirjoita kukin vastaus sille varattuun tilaan. Arvostelija ei huomioi merkintöjä, jotka ovat vastaukselle varatun tilan ulkopuolella.
- Kirjoita lyijykynällä ja selvällä käsialalla. Arvostelija tulkitsee tulkinnanvaraiset merkinnät vähiten pisteitä tuottavan vaihtoehdon mukaisesti.
- Voit luonnostella vastauksiasi ruutupaperille. Ruutupaperille tekemiäsi merkintöjä ei huomioida arvostelussa. Olet saanut yhden arkin ruutupaperia. Voit tarvittaessa pyytää lisää ruutupaperia valvojalta.
- Pidä koemateriaalisi niin, että lähelläsi istuvat hakijat eivät pysty katsomaan vastauksiasi ja merkintöjäsi.

Pisteyttäminen

Valintakoe pisteytetään asteikolla 0–100. Näet osakohtaiset pisteet tässä:

Osa	Voit saada	Sinut voidaan valita vain, jos saat
1	0–60 pistettä	vähintään 30 pistettä
2	0–40 pistettä	vähintään 20 pistettä
yhteensä	0–100 pistettä	vähintään 50 pistettä

Osa 1 perustuu ennakkomateriaaliin ja osa 2 kokeessa jaettavaan aineistoon. Mikäli et saa vaadittavaa vähimmäispistemäärää kokeen jostakin osasta, voidaan kokeesi toisen osan vastaukset jättää arvostelematta.

Jos haluat valvojan huomion

Jos haluat valvojan huomion, niin nosta kätesi. Valvoja tulee luoksesi. Kerro asiasi valvojalle hiljaisella äänellä.

Jos haluat käydä vessassa

Voit käydä vessassa valvojan saattamana. Valvoja saattaa vessaan vain yhden kokelaan kerrallaan.

Useimpien koesalien läheisyydessä on vain kaksijakoisen sukupuolijärjestelmän mukaisia vessoja. Tämän vuoksi sinua vessaan saattavan valvojan on oltava miespuolinen, jos haluat käydä miehille tarkoitetussa vessassa, ja naispuolinen, jos haluat käydä naisille tarkoitetussa vessassa.

Jos haluat käydä vessassa, toimi seuraavasti:

1. Tarkista, että koesalissa on vähintään kaksi valvojaa ja että vähintään yksi valvojista on sellainen, joka voi saattaa sinut vessaan. Jos nämä ehdot eivät täyty, odota, että tilanne muuttuu.
2. Käännä esiin tämän kansilehti- ja ohjesivun sivu 2, jossa on isolla fontilla merkintä WC, ja nosta sitten nippu pystyyn teksti itsestäsi pois päin siten, että valvoja huomaa sinut ja tulee luoksesi. Odota kärsivällisesti. Valvoja ei välttämättä voi saattaa sinua vessaan heti. Valvoja ei myöskään välttämättä vie kokelaita vessaan samassa järjestyksessä, jossa kokelaat ilmoittivat tarpeestaan käydä vessassa.
3. Kun valvoja antaa sinulle merkin, kerää koepaperisi konseptiarkin sisälle, jätä nippu pöydälle ja seuraa valvojaa vessaan.

Kun aiot palauttaa koepaperit

Kun aiot palauttaa koepaperit, järjestä paperit konseptiarkin sisälle samaan järjestykseen, jossa paperit sait.

Kun lähdet palauttamaan koepapereita, ota mukaasi kaikki tavarat, jotka olet istumapaikalle vienyt, jotta sinun ei tarvitsisi palata noutamaan kyseisiä tavaroita.

Palauta kaikki saamasi koepaperit, myös suttupaperit, salin etuosassa olevalle valvojalle.

Palauta kaikki paperit, vaikket olisikaan tehnyt joitakin tehtäviä tai mitään tehtäviä. Todista henkilöllisyytesi, kun palautat paperit. Tarvittaessa saat kokeen valvojalta erillisen todistuksen valintakokeeseen osallistumisesta.

OSA 1: Valintakoe kirjallisuuteen perustuvat tehtävät (0–60 pistettä)

Osan 1 tehtävät perustuvat seuraavaan valintakoe kirjallisuuteen:

1) Hämeenaho, Pilvi ja Eerika Koskinen-Koivisto (toim.): *Moniulotteinen etnografia*. Helsinki: Ethnos ry, 2014.

2) Immonen, Visa: "Sotkuinen aineellisuus. Menneisyyden merkityksistä ja ihmiskeskeisyydestä esineiden ajallisuuteen", *Historiallinen aikakauskirja* 2/2016, 190–200.

Määrittele seuraavat kuusi (6) käsitettä. Kirjoita vastaukset selkeästi käyttäen oikeakielisiä kokonaisia virkkeitä, ei luetelmaviivoja.

1. Imperialistinen maantiede (Fingerroosin ja Jouhkin artikkelin mukaan)

2. Sotkuinen aineellisuus arkeologiassa (Visa Immosen artikkelin mukaan)

3. Tiheä osallistuminen (Aromaan ja Tiilin artikkelin mukaan)

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

4. Kinesteettinen empatia (Aromaan ja Tiilin artikkelin mukaan)

5. Etnologinen reflektio (Fingeroosin ja Jouhkin artikkelin mukaan)

6. Käsitteellinen relativismi (Koskisen artikkelin mukaan)

Kulttuurien tutkimuksen kandiohjelman valintakoe 2018, hyvän vastauksen piirteet

Helsingin yliopisto

Valintakokeiden ennakkomateriaali:

1) Hämeenaho, Pilvi ja Eerika Koskinen-Koivisto (toim.): *Moniulotteinen etnografia*. Helsinki: Ethnos ry, 2014. ISBN 978-951-96345-9-3, ISSN 0357-511X. Kirjasta EI lueta sivuja 32–58 (Marcus), 212–234 (Koskela) ja 333–361 (Nissi).

2) Immonen, Visa: "Sotkuinen aineellisuus. Menneisyyden merkityksistä ja ihmiskeskeisyydestä esineiden ajallisuuteen", *Historiallinen aikakauskirja* 2/2016, sivut 190–200.

Valintakokeessa jaettava aineisto:

2.1 Tekstiaineisto: Otteita artikkelista Sanna Lillbroända-Annala: "Kulttuuriperintö prosessina ja arvottamisen välineenä", teoksessa Tytti Steel ym. (toim.), *Muuttuva kulttuuriperintö*, 19–40. Helsinki: Ethnos ry, 2014.

2.2 Kuva-aineisto: Taide- ja koristemaalari Bruno Tuukkanen (1891–1979): Kaksi Eduskuntatalon ruokasalin seinämaalausta, valmistuneet 1930, sekä kuva ruokasalista. Eduskuntatalo, valmistunut 1931, arkkitehti J. S. Sirén (1889–1961).

OSA 1: Valintakoekirjallisuuteen perustuvat tehtävät (0–60 p.)

1) Imperialistinen maantiede (Fingerroosin ja Jouhkin artikkelin mukaan)

Imperialistisella maantieteellä tarkoitetaan antropologi Edward Saidin ajatusta kaukana asuvista "toisista". Eurooppalaiset kansat pitivät "toisia" alkukantaisina, hallinnoitavina ja säädeltävänä työvoimana. Vieraat ihmiset oli otettava sivistyneiden kansojen ja kansakuntien palvelukseen. Imperialismi ja kolonialismi olivat Saidin mukaan keskeisiä eurooppalaiseen kansakunta-ajatteluun vaikuttaneita ilmiöitä. Imperialistinen ajattelutapa on tunnustettu osaksi suomalaisuuden määrittelyä ja kulttuurin tutkimuksen historiaa 1900-luvun alussa. Ilmiötä on kutsuttu kansallisromantiikaksi, (kalevalaiseksi) kulttuurinationalismiksi ja stigmatisoinnin traditioksi. (max. 10 p.)

2) Sotkuinen aineellisuus arkeologiassa (Visa Immosen artikkelin mukaan)

Sotkuinen aineellisuus kuvaa menneisyyden esineiden ja tekstien moniajallisuutta, aineellisuuden merkityksiä ja niistä riippumatonta luonnetta. Sotkuisuus arkeologisessa tulkinnassa on sitä että menneisyyden aikatasot ovat yhtä aikaa läsnä. Ei tutkita menneisyyden tapahtumia vaan sen moniajallista läsnäoloa esineissä tässä ja nyt. 'Sotkuisuus' tulee arkeologian teoreettisista keskusteluista. Esineet eivät ole menneisyyden jälkiä vaan menneisyyden läsnäoloa. Aineellinen kulttuuri on sotkuista, se on ihmistoiminnan tulos, mutta myös materiaalien ominaisuuksiensa

sekä niistä juontuvan suunnittele mattomuutensa ja epäjärjestyksensä vuoksi myös epäinhimillistä.
(max. 10 p.)

3) Tiheä osallistuminen (Aromaan ja Tiilin artikkelin mukaan)

* tiheä osallistuminen on etnografiaa, jolla tarkoitetaan kulttuurisen tiedon tavoittamista jaetun kokemuksen ja tutkijan oman ruumiin kautta (4 p.)

* kulttuurinen tieto tallentuu ensin tutkijan ruumiiseen ja saa sanallisen muodon vasta jälkeinpäin (4 p.)

* kyse on antropologi Jaida Kim Samudran ajatuksesta (2 p.)

4) Kinesteettinen empatia (Aromaan ja Tiilin artikkelin mukaan)

* kinesteettisellä empatialla voidaan käsitteellistää jäljittelyn kautta tapahtuvaa empaattista eläytymistä (2 p.)

* se on kyky tunnistaa ja tuntea toisen liikkeitä omassa ruumiissa (2 p.)

* liike havaitaan ikään kuin ”sisältä päin”, oman ruumiin topografian perusteella; siinä on siis kyse empaattisen asenteen ilmenemisestä kokonaisvaltaisesti, myös ruumiinkokemuksena (4 p.)

* yksi keskeisistä ruumiillisen tiedon menetelmistä, mahdollistaa sanattoman yhteyden ja vuorovaikutukseen pääsemisen toisten kanssa (2 p.)

5) Etnologinen reflektio (Fingerroosin ja Jouhkin artikkelin mukaan)

Etnologinen reflektio tarkoittaa tutkimuksen suunnitteluun, tekoon ja raportointiin vaikuttavien subjektiivisten, menetelmällisten ja tiedon olemusta käsittelevien tekijöiden tiedostamista ja arviointia. Tutkimuksessa täytyy kirjoittaa auki ”etnologinen työkalupakki”, joka pitää sisällään omat valmiudet, kiinnostukset, tutkimusmenetelmät ja käsitykset siitä millainen on etnologinen tieto ja millainen tutkittava kulttuuri ja ihmiset ovat. (5 p.)

Reflektioinnin kohteena ovat myös tutkimuskysymykset, millaiset tavoitteet ja päämäärät ovat vaikuttaneet tutkimusaineiston syntyyn, miten tutkimusprosessi on edennyt ja millä oikeudella tutkimus on yleensäkin tehty (2 p.)

Reflektiota tehdään siksi, että tutkimuksen tekoon liittyvät valinnat vaikuttavat tutkimustulkintaan ja että ulkopuoliset ymmärtävät mistä lähtökohdista tutkimusta on tehty. (2 p.)

Reflektoivassa paikantamisessa eli etnografisen tekemisen auki kirjoittaminen tutkimustekstissä näyttää sen, että etnografiset totuudet ovat osittaisia: näkökulmiin sitoutuneita, epätäydellisiä ja keskeneräisiä. (1 p.)

6) Käsitteellinen relativismi (Koskisen artikkelin mukaan)

Relativismissa tieto on suhteellista. Käsitteellisessä relativismin mukaan ei ole olemassa neutraaleja käsityksiä. Käsitteellisen relativismin mukaan ihmiset ajattelevat myös aina jonkin käsitejärjestelmän sisällä. (3 p.)

Järjestelmät vaikuttavat ajatteluun joten kahden käsitejärjestelmän sisällä esitettyjä väitteitä ei voida mielekkäästi verrata toisiinsa, koska kääntäminen kahden eri järjestelmän sisällä on mahdotonta tai ainakin vaikeaa (3 p.)

Jyrkkä tulkinta käsitteellisestä relativismista on kulttuurintutkijalle ongelmallinen koska se tuomitsee vieraiden käsitejärjestelmien ymmärtämisen mahdottomaksi. (2 p.)

Metodologisesti kääntäminen kahden järjestelmän välillä voi kuitenkin olla mahdollista, mutta se vaatii tutkijan käsitejärjestelmän venyttämistä äärimmilleen, jotta tutkittavan käsitejärjestelmän merkitysten ilmaisu olisi mahdollista. Kääntäminen on siis mahdollista, mutta se on aina keskeneräistä (1 p.)

Tutkija käsittelee myös vieraissa tietojärjestelmistä tuotettua tietoa eri tavalla kuin omassa akateemisessa järjestelmässä tuotettua tietoa. Tutkija suhtautu kunnioittavasti toisenlaiseen tapaan tuottaa tietoa. Kuitenkin jos näitä erilaisia tiedon muotoja halutaan arvioida saman järjestelmän sisällä, se tarkoittaisi arvottavaa kritiikkiä. (1 p.)

OSA 2: Aineistoon perustuvat tehtävät (0–40 p.)

2.1: Tekstiaineisto

Pohdi kulttuuriperinnön käsitteen määrittelyyn liittyviä haasteita arvottamisen ja merkityksenannon näkökulmasta.

Maksimi 20 pistettä koostuu seuraavista osista: max.

Kulttuuriperinnön muuttuminen, prosessuaalisuus, aineellisuus ja aineettomuus (2 p.)

Yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat miten kulttuuriperintö ymmärretään (1 p.)

Onko kaikki kulttuuriperintöä? Valta, kuka määrittää? (2 p.)

Arvottaminen on suhteellista ja muuttuvaa (2 p.)

Merkityksenanto on suhteellista ja muuttuvaa (2 p.)

Erilaiset intressit, nekin muuttuvat (2 p.)

Merkittävä identiteetin kannalta, jatkuvuus (2 p.)

Globaali ja paikallinen taso (1 p.)

UNESCO, institutionaalisuus / yksityisyys (1 p.)

Ajankohtainen esimerkki / viittaus toiseen tekstiin (2 p.)

Pohtiva ote (3 p.)

2.2: Kuva-aineisto

Suomen Eduskuntataloa on luonnehdittu kokonaistaideteokseksi, itsenäisyysmonumentiksi ja kansallisen sovinnon representaatioksi (Liisa-Maria Hakala-Zilliacus, 2002).

Analysoi Bruno Tuukkasen Eduskuntatalon ruokasaliin maalaamaa kahta seinämaalausta menneisyyden läsnäolon ja moniajallisuuden näkökulmasta. Tarkastele seinämaalauksien aiheita ja tilavaikutelmaa. Pohdi, mitä merkityksiä aiheilla on huomioiden seinämaalauksen paikka Eduskuntatalossa ja sen ruokasalissa sekä niiden historiallinen syntyajankohta.

Kuva-aiheen tunnistus (max 6 p.):

maanviljely ja kalastus: agraari Suomi ja Suomen elinkeinot

kirkko, majakka, laivat, aurinko

suomalaiset arvot: työ, ahkeruus, jokapäiväinen leipä, koti, uskonto, isänmaa, luonto

tulevaisuuden rakentaminen kansalaiset, tasa-arvo miesten ja naisten välillä

Teosten syntyajankohta ja suhde Suomen historiaan (max 4 p.):

1930-luvun poliittinen tilanne: sisällissodasta kansan yhtenäisyyteen itsenäistyminen, Suomen nuoren valtion ja demokratian rakentaminen

Menneisyyden läsnäolo, moniajallisuus ja teosten suhde paikkaan (max 7 p.):

2 pistettä: teosten aiheiden historiallisuus: arjen historia, menneisyys, merkitysten muutos nykyhetkeen

3 pistettä: materiaalisuus: värit, sinivalkoisuus, kompositio, perspektiivi, itämaisuus, ikkunamaisuus

2 pistettä: ruuantuotantoaiheisten teosten paikka Eduskuntatalon ruokalassa, katsojana kansanedustaja

Huomiokyky, innovatiivisuus ja johtopäätösten teko kukin 1 pistettä (max 3 p.)